

Шнюков Євген Федорович

26 березня 1930 р. в м. Архангельську у родині службовців народився майбутній видатний вчений Шнюков Євген Федорович. Головними рисами його характеру стали невгамовна допитливість та аналітичність мислення, що з юнацьких років і дотепер є основою його вагомих наукових здобутків! Протягом усього життя та наукової діяльності, володіючи цими неординарними якостями, Євген Федорович здобував високі нагороди, першою з яких стала золота медаль десятирічної школи м. Одеса, потім диплом із відзнакою за фахом «геолог-геохімік» Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка, успішно захищена кандидатська дисертація у 1958 році після навчання в аспірантурі Інституту геологічних наук АН УРСР.

Першим значущим дослідженням було вивчення генезису кімерійських залізних руд Азово-Чорноморської провінції та марганцевих руд Нікопольського басейну. Відтоді життя Шнюкова Євгена Федоровича нерозривно пов'язане з наукою, а саме – поглибленими і цілеспрямованими дослідженнями у галузі геології, мінералогії та геохімії залізних руд Азово-Чорноморської провінції, які вже в 1965 році увінчалися успішним захистом докторської дисертації.

І ось вже більше п'ятдесяти років займається дослідженнями земної кори і морського дна Євген Федорович Шнюков - видатний учений-геолог, академік Національної академії наук України, керівник Відділення морської геології та осадового рудоутворення, голова Українського літологічного комітету, голова Наукової ради з проблеми «Геологія і корисні копалини морів і океанів», головний редактор журналу «Геологія і корисні копалини Світового океану».

Євген Федорович Шнюков одним із перших в Україні почав розгортати геологічні дослідження як внутрішніх морів, так і Світового океану. Під його безпосереднім керівництвом було збудовано перше спеціалізоване бурове судно «Геохімік», що дало змогу виконувати буріння з відбором керну до 100 м при глибині моря до 30 м, а також дослідити геологічну будову Азовського моря і північно-західної частини Чорного моря. Є.Ф. Шнюков став організатором і керівником двох спеціалізованих геолого-геофізичних експедицій науково-дослідного судна (НДС) «Академік Вернадський» в Індійський та Атлантичний океани, комплексної міжнародної чорноморської експедиції на НДС «Михаїл Ломоносов», численних експедицій у Чорне море на НДС «Іхтіандр», «Київ», «Професор Водяницький» тощо.

Геохімічні дослідження вченого допомогли виявити Південно-Українську провінцію тонкодисперсного золота. Перспектива пошуків промислових розсипних родовищ у її межах оцінюється досить високо.

Вже багато років Євген Федорович результативно розробляє проблему газового вулканізму Азово-Чорноморського регіону як індикатора нафтогазоносності глибинних горизонтів шельфу та континентального схилу Чорноморської западини. Під його керівництвом і сьогодні здійснюються дослідження газогідратів у донних відкладах Чорного моря як одного з майбутніх джерел енергетичної сировини. Цим самим видатний вчений

суттєво сприяє рішенню не тільки наукових пріоритетних проблем, а й економічному зростанню держави.

Значне місце у скарбниці досягнень видатного вченого займає і велика кількість фундаментальних праць: «Минералогия железорудной формации Керченского бассейна», «Марганцево-железные руды Керченского бассейна», «Генезис киммерийских железных руд Азово-Черноморской рудной провинции», численні статті, монографії «Марганцевые руды Украины», «Геология Азовского моря», «Геология и металлогения северной и экваториальной частей Индийского океана», «Металлогенические исследования в морях и океанах», «Геология и металлогения Тропической Атлантики», «Тропическая Атлантика. Регион Гвинеи», «Геология, геофизика и гидрография северо-запада Черного моря», «Железо-марганцевые конкреции Индийского океана», «Геологические проблемы Черного моря». Праця Є.Ф. Шнюкова, Р.М. Білодіда, В.П. Цемка «Полезные ископаемые Мирового океана» витримала два видання (1974 і 1979 роки) і була удостоєна академічної премії ім. В.І. Вернадського. Дорогоцінними променями успіху виблискує серед них восьмитомна серія праць «Геология шельфа УССР» (1981–1986) Є.Ф. Шнюков, як ініціатор, провідний автор і головний редактор видання отримав Державну премію УРСР у галузі науки і техніки.

Академік Є.Ф. Шнюков — автор і науково-популярних праць. Лише за останні роки вийшли друком «Газовые факелы на дне Черного моря», «Железомарганцевые конкреции Индийского океана», «Палеоостровная дуга севера Черного моря», «Минеральные богатства Черного моря». Особливу популярність серед широкого кола читачів мають книги вченого «Полуостров сокровищ», «Железомарганцевые конкреции Мирового океана», «Черное море», «Мир минералов», «Катастрофы в Черном море», «Пираты Черного моря», «Сокровища и загадки», «Опасное Черное море» та ін. Адже вони ґрунтуються на працях античних авторів, наукових статтях та монографіях, історичних документах, архівних матеріалах з історії мореплавства, морських битв, відомостях про катастрофи кораблів і дивовижні природні явища.

Вагомі наукові здобутки Євгена Федоровича Шнюкова широко визнані та відомі серед світової наукової громадськості, адже він був делегований для участі в роботі Комітету ООН з мирного використання дна морів і океанів (Женева, 1971; Нью-Йорк, 1972; Париж, 1985, 1987). Вчений очолював і входив до складу оргкомітетів багатьох конгресів, нарад і симпозіумів українського та міжнародного рівнів, керував школою-семінаром з морської геології для спеціалістів з країн Західної Африки по лінії ЮНЕСКО (Гвінея, 1987). Активна участь вченого у діяльності міжнародних організацій — Міжнародної програми геологічної кореляції ЮНЕСКО, Міжнародного союзу геологічних наук, Міжнародної асоціації з генезису рудних родовищ, Міжнародної академії наук Євразії підіймає престиж Вітчизняної науки на міжнародному рівні.

Євген Федорович велику увагу приділяє вихованню молодих фахівців, під його науковим керівництвом підготовлено більше 30 кандидатів наук. Грунтовний курс вченого «Геология моря і корисні копалини» викладався у Краснодарському, Сімферопольському, Львівському і Київському університетах України.

Вагомі досягнення Євгена Федоровича Шнюкова гідно оцінені державними і міжнародними нагородами: Державною премією УРСР у галузі науки і техніки, Почесною грамотою Верховної ради України, орденами «Знак почета», За заслуги III ступеня, золотою медаллю Леонарда да Вінчі Міжнародної академії наук Євразії та іншими медалями, а його особисті людські якості – глибокою повагою серед світової наукової громадськості та широкого кола друзів та знайомих!